

Силабус

Основи іншомовної риторики

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 03 Гуманітарні науки

Спеціальність – 035 Філологія

Спеціалізація – 035.041 Германські мови та література

(переклад включно)

Рік навчання: II, Семестр: 4

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: англійська

Керівник курсу

III канд.філол. наук, доц. Ничко Оксана Яромирівна

Контактна інформація: oksananychko@gmail.com

Опис дисципліни

Риторика як наука і мистецтво ефективної усної переконуючої комунікації, безумовно, становить фундамент професіоналізму лідерів суспільства різних сфер діяльності. Курс “Риторика” акумулює найважливіші здобутки комплексу гуманітарних наук (теорія комунікації, лінгвістика, психологія, педагогіка, філософія, логіка, естетика, етика тощо), які в діалектичній єдності зорієнтовані на формування і розвиток мисленневої, мовленневої комунікативної культури, удосконалення і оптимізацію ефективного мовленнєвого спілкування

Завданнями гуманістичної риторики як комплексної дисципліни, що вивчає умови і форми ефективної мисленнево-мовленневої комунікації, є навчання мистецтву створювати з урахуванням узусу і відповідної йому комунікативної спрямованості тексти певних жанрів насамперед в усній формі, сприяти практичному оволодінню навичками ораторського мистецтва, культурою вербального спілкування.

Мета навчального курсу “Риторика” — розвинути мисленнєві, нормативні мовленнєві уміння та навички; опанування форми ефективної переконуючої комунікації за нестандартних ситуацій життєвого і професійного спілкування; сформувати уміння та навички ораторського мистецтва, розвинути майстерність створювати і виголошувати публічні промови.

Вивчення цієї дисципліни передбачає формування у студентів фахової перекладацької та професійно-орієнтованої міжкультурної комунікативної компетенції, підґрунтям яких є сформовані протягом попередніх років навчання україномовна та іншомовна (англійська як перша іноземна мова) комунікативні компетенції.

Структура курсу

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1	<p>ТЕМА 1. Риторика як наука і мистецтво Визначення риторики від давнини до сучасності. Риторика й ораторське мистецтво. Професійна риторика. Предмет, завдання і структура курсу. Література до курсу. Категорії риторики: етос, пафос, логос. Основні роди і види (жанри) красномовства. Особливості професійної риторики: традиції та сучасність. Монолог, діалог, полілог як риторичні форми професійного красномовства. Володіння словом як проблема соціального, професійного і особистого благополуччя.</p>	<p>знати сутність і сучасний статус риторики; - риторичну етику на засадах християнської моралі; - своєрідність риторики як самостійної теоретико-прикладної науки; - риторичну формулу як сукупність семиосновних законів організації та управління мисленнєво-мовленнєвою діяльністю.</p>	Поточне опитування.
2	<p>ТЕМА 2. Риторика як інтегративна наука публічної переконуючої комунікації Своєрідність риторики як самостійної теоретико-прикладної науки: духовно-моральна зумовленість,</p>	<p>Знати специфіку, різновиди і жанри публічного мовлення; - особливості професійного красномовства, праці видатних ораторів; - сучасний етикет публічного мовлення; стратегію, тактику і концепцію публічного виступу; - етапи творчої діяльності оратора; - сучасні вимоги до промовця.</p>	Поточне опитування.

	<p>інтегративність, системність, комплексність, універсальність, прикладна спрямованість. Системність риторики. Риторична формула: закони управління мисленнево- мовленневою діяльністю. Риторична модель Арістотеля: · оратор; · слово; · аудиторія; · зворотний зв'язок; · ситуація спілкування.</p>		
3	<p>ТЕМА 3. Риторична етика “Язык — друг і ворог особистості”. Протилежні оцінки мовлення, його небезпеки й благоді. Двоїсте ставлення до мовлення і риторики. Красномовство істинне і хибне (псевдокрасномовство). Маніпулятивна риторика (антириторика). Вчення М. Бахтіна та І. Пешкова про риторичний вчинок. Образ ритора та особистість мовця: духовно-моральні засади єдності думки, слова, риторичного вчинку на засадах християнської етики.</p>	<p>Знати види аргументів і ситуації їх використання; - сучасні методи риторичного аргументування; - принципи безконфліктного спілкування; - риторичну специфіку громадсько-політичного, усного ділового мовлення і жанрів засобів масової комунікації; - прийоми активізації уваги слухачів; - сутність полеміки і полемічні прийоми; - вимоги до мовленнєвої культури оратора; - правила спілкування для мовця і слухача; - найуживаніші мовні моделі звертання, ввічливості, вибачення, погодження, непогодження тощо.</p>	Стандартизовані тести.
4	<p>ТЕМА 4. Інвенція Типи підготовки до</p>	<p>Оволодіти критеріями оцінювання усної промови (виступу) серед яких:</p>	Групові завдання

	<p>промови, переваги і недоліки кожного з них. Концептуальний закон. Процес і способи розробки концепції. Закон моделювання аудиторії. Прогнозування соціально-психологічних ознак. Стратегічний закон. Системна побудова оратором стратегії впливу на аудиторію. Тактичний закон. Психологічні аспекти впливу. Цільова установка оратора. Завдання та надзавдання.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - змістовність мовлення; - логіко-композиційна будова; - логічність і послідовність мовлення; - правильність будови фрази; - аргументованість мовлення; - доречність мовлення; - багатствомовлення; - правильність мовлення; - влучність слова; - виразність мовлення; - доступність мовлення; - образність мовлення; - стилістика мовлення; уміти застосовувати їх у професійній діяльності. 	
5	<p>ТЕМА 5. Диспозиція Архітектоніка промови: вступ, нарація (виклад), розробка (аргументація), заключна частина. Варіанти схеми. Вступ: види та функції. Виклад: моделі та методи. Аргументація: структура та види. Логічна культура оратора. Логічні помилки. Заключна частина: типи її побудови. Активізація мисленнєвої та почуттєво-емоційної діяльності аудиторії.</p>	<p>Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.</p>	Стандартизовані тести
6	<p>ТЕМА 6. Елокуція Способи мовленнєвого впливу: прямі і непрямі. Фігуративна практика. Фігури. Тропи: метафора, метонімія, іронія та ін. Теорії</p>	<p>Мати навички вибору:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дихання; - логічного наголосу; - інтонаційної образності; - сили голосу; - темпу, паузи; - ритму, музичності; 	Поточне опитування

	<p>метафори. Мовленнєвий закон. Комунікативні якості мовлення: правильність, виразність, багатство, ясність, точність, стислість, доцільність, художня образність. Техніка мовлення. Поради ораторам. Робота над готовим текстом. Репетиція промови. Співвідношення виступу та імпровізації.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - емоційності; - пози; - пантоміміки; - міміки, жестів; - манер; - взаємодії оратора з аудиторією; - урахування зворотного зв'язку; - засобів активізації уваги; - вільного володіння текстом. 	
7	<p><i>ТЕМА 7.</i> Закон ефективної комунікації. Система дій з метою встановлення і збереження контакту. Невербальна комунікація. Системно-аналітичний закон. Аналіз якості та ефективності продукту мисленнєво-мовленнєвої діяльності. Самоаналіз (рефлексія), аналіз інших виступів. Планування і прогнозування ораторської діяльності. Ефективність та впливовість виступу оратора.</p>	<p>Мати навички і вміння сучасного мовленнєвого етикету;</p> <ul style="list-style-type: none"> - службового мовленнєвого етикету; - етики публічної комунікації; - єдності думки, слова, риторичного вчинку на засадах християнської моралі; - харизми оратора. 	Групові завдання.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні: Підручн. Вид. 2-ге, без змін. К.: КНЕУ, 2019. 384 с.
2. Вандишев В. М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посіб. К., 2021.
3. Діловий етикет. К., 2018.
4. Дебати: Навч. посіб. К., 2018.
5. Зубенко Л. Г., Немцов В. Д. Культура ділового спілкування. К., 2019.
6. Коваленко С. М. Сучасна риторика: Навч.-практ. посібн. Тернопіль: Мандрівець, 2018. 184 с
7. Олійник О. Б. Сучасна ділова риторика: Навч. посібн. К.: Кондор, 2019. 166 с
8. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів, 2021.
9. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 2018.
10. Чулінда Л. І., Ларимський І. С. Риторична майстерність. К., 2017.
11. Пономарів О. Д. Культура слова. К., 2019.
12. Томан Іржі. Мистецтво говорити. К., 2019.

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).
- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування та інші причини) навчання може відбуватись в он-лайн формі за наявності дозволу адміністрації університету.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Заліковий модуль 1 (теми 1-4) 1. Усне опитування під час заняття (4 теми по 10 балів) = max 40 балів 2. Письмова робота = max 60 балів	30
Заліковий модуль 2 (теми 5-7) 1. Усне опитування під час заняття (3 теми по 10 балів) = max 30 балів 2. Письмова робота = max 70 балів	40
Заліковий модуль 3. 1. Написання і захист КППЗ = 60 балів 2. Виконання завдань під час тренінгу = max 20 балів 3. Самостійна робота студентів = max 20 балів	30
Залік (підсумкова оцінка)	100

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

